

Till läsningen: Mitt emellan hst och bst i 4 y finnes en rund fördjupning, som sannolikt är huggen, dock ej fullt säkert. 5 k är icke stunget. Möjligen har ristaren av misstag stungit 4 y i st. f. 5 k och sålunda avsett *fulugi*. Tänkbart är emellertid också, att uttalet av *u* har varit påverkat av de följande ljuden *-gi*. 18 k är icke stunget. Alla runor i namnet 17—20 *akia* äro fullt säkra. 35 e är tydligt stunget. Sk efter 60 i är svagt, men sannolikt. Även sk efter 63 t är svagt.

Bureus: 4 y, 35 e. — Hadorph: 4 y, 35 e. — B 197: 4 y, 35 e. Sk saknas efter 60 i, 63 t och 67 s. — Dybeck: 4 y, 35 e. Sk saknas efter 63 t. — Brate: 4 y, 35 e.

Om namnet *Fullugi* se Sö 228. — Ovisst är, vilket namn som döljer sig bakom skriftformen 17—20 *akia*. Det förekommer i ännu en uppländsk inskrift: L 766 Bälsunda, Hjällsta sn (*akir*). Det är att märka, att ortografien i inskriften U 471 är synnerligen vårdad och klar. Men kan därför räkna med att namnets verkliga uttal icke ligger långt från dess beteckning i runor *akia*. Möjligen kan det sammanställas med namnet *ehia* på U 479.

Ristaren av U 471 har varit en mycket skicklig man. Såväl ornamentiken som runorna påminna om ristningar, som sannolikt äro att tillskriva Fot. Om U 471 ej är utförd av mästaren själv, så måste det vara en man, som har stått honom nära och lärt av honom. En likhet med Fot är valet av det utmärkta stenmaterial, som har motstått vittring och förstörelse, och det omsorgsfulla tekniska utförandet.

472. Skottsela (Skottsilla), Knivsta sn.

Pl. 88.

Litteratur: B 199, L 565, D 2: 234. J. Bureus, Fa 6 s. 51 n:r 50, s. 53 n:r 50 (Bureus' egen uppteckning), Fa 5 n:r 232, Fa 1 s. 54; Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, Resejournal 1682; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 151; UFT h. 5 (1876), s. 25; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 82, Anteckningar 1909 (ATA); E. Wessén, Anteckningar (1910).

Äldre avbildningar: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 199); teckning av okänd från början av 1800-talet (i J. G. Liljegrens Samlingar af handskrifter rörande runstenar, hs i ATA); Dybeck a. a.; Brate foto 1915 (ATA).

Runstenen står nu rest vid lägenheten Hagen (Kotullen), 7 m. V om boningshusets sydvästra hörn. Hagen ligger 100 m. V om vägskalet mellan vägen Knivsta—Skottsela—Tibble—Skälsta och vägen till Odensala kyrka. Den restes här år 1940. Tidigare stod den rest vid boningshusets sydvästra hörn, dit den hade flyttats år 1913. Innan stället bebyggdes, låg stenen omkr. 15 m. N om vägen Skottsela—Tibble och 100 m. V om vägskalet för Odensala-vägen, tvärs över ett dike mellan en åker och en skogsbacke (Wessén 1910), sålunda på ungefär samma plats som nu. Namnet på byn uttalas Skåtsela; uttalet Skåssla finns, men man vill icke kännas vid det, då det anses som ett slarvigt uttal.

Bureus, som själv upptecknat inskrifterna på U 472 och 473, fann båda stenarna »i Skossla gärde» (Fa 6), »Skåsla» (Fa 5). I Ransakningarna meddelas, att »I Skåtzilla finnes 2 R». Hadorph, som besökte stenarna den 25 sept. 1682, antecknar om dem: »Skåssla sudra gärdet i Backen vid vägen. En flaat iordfast sten, vendandes skriften up» (U 473) och »länger nid i samma gärde, vid vägen åt Vassunda och åt Onsala» (U 472). På träsnittet i Peringskiölds Monumenta finnes påskriften: »Skåssla vid Onssala vägen» (B 199: »Skåssla vid Odensala vägen», L 565: »Skåsla vid Onsalavägen»). — Dybeck: »Finnes liggande vid Lillängsbacken i gärdet vester om byn.» Lillängsbacken var namnet på södra delen av den ås, som från Vickeby löper i sydöstlig riktning fram till vägorset V om Skottsela.

Ljusgrå granit. Höjd 1,70 m., bredd (nedtill) 1,70 m. Vacker, småknottrig yta. Stenen är föga vittrad, och ristningen är överallt tydlig och lättläst.

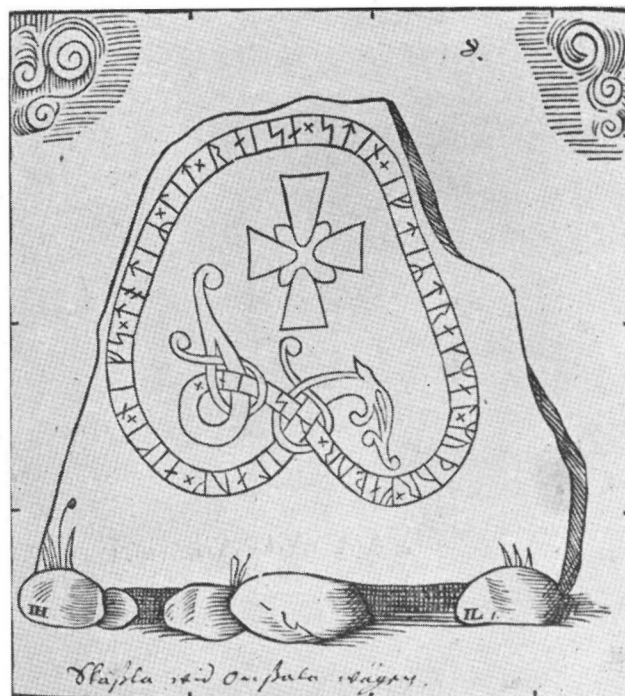

Fig. 188. U 472. Skottsela, Knivsta sn. Efter B 199.

Inskrift:

× **kilauk** × **aiki** × **nefs** × **totir** × **lit** × **raisa** × **stin** × **iftir** × **trakmal** × **mupur** × **fapur** × **sin** ×

Gillaug, Æiki-nefs dottir, let raisa stein æftir Dragmal(?), móðurfaður sinn.

»Gillög, Ekenävs dotter, lät resa stenen efter Dragmal(?), sin morfader.»

Till läsningen: 1, 6, 40 **k** äro icke stungna. 12 **e** är tydligt stunget, med ett kort vertikalt streck. 32 **i** är icke stunget. Alla runorna i 7—14 **aiki** × **nefs** äro fullt säkra; likaså alla runorna i namnet 37—43 **trakmal**. Endast v. bst i 15 **t** är nu synlig, den högra har försvunnit i den spricka, som här avskär ett stycke av stenen upptill t. v., upp till 23 **r**; sprickan är tätad med stenkitt.

Bureus: 1—6 **kil** × **auk**, 11—14 **nefs**. Intet sk efter 48 **r**. I renskriften F a 5 står **kilauk**, vilket uppfattas som kvinnonamn. — Hadorph (resejournal): 12 **e**. B 199: 12 **i**. Intet sk efter 36 **a**. — Dybeck: 12 **i**. Intet sk vid inskriftens början. — Brate: 12 **e**.

Om kvinnonamnet *Gillaug* se Sö 205. 7—14 **aiki** × **nefs** är genitiv av ett mansnamn *Æiki-nef* eller *Æiki-nefr*, som egentligen har varit ett tillnamn. Slutleden är *nef*, n. 'näbb, näsa', och förleden rimligtvis appellativet fsv. *eke*, isl. *eiki*, n. 'ekvirke, ekträ'. Tillnamnet *Æiki-nef* skulle alltså betyda 'han med en näsa av ekträ'. Se vidare U 473. — Ett egendomligt namn är 37—43 **trakmal**. Det har ingen motsvarighet för övrigt bland inskrifterna. Möjligen är det, såsom redan Brate har förmodat, ett slaviskt namn. Jfr också *Dragmannus* SD 3, s. 263 (1316) och *Dragmat* ib. s. 89, båda i Uppland.

U 472 är en synnerligen skickligt och omsorgsfullt utförd ristning. Det finnes starka skäl att antaga, att ristaren är Fot. Mönstret påminner såväl om Fots Harby-stenar (U 267, 269) som om den av honom signerade ristningen vid Danmarks kyrka (L 204). Jfr även de sannolikt av Fot ristade U 412 och U 448.